

Қазақстан Республикасының Парламенті

Қазақстан Республикасының Заңы
2018 жылғы 27 желтоқсандағы №
205-VI ҚРЗ

Парламент Республики Казахстан

**Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне есірткі,
психотроптық заттар, сол тектестер мен прекурсорлар айналымын бақылау
мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы**

1-бап. Қазақстан Республикасының мына заңнамалық актілеріне өзгерістер мен толықтырулар енгізілсін:

1. Қазақстан Республикасының 2014 жылғы 3 шілдедегі Қылмыстық кодексіне (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2014 ж., № 13-I, 13-II, 83-құжат; № 21, 122-құжат; 2015 ж., № 16, 79-құжат; № 21-III, 137-құжат; № 22-I, 140-құжат; № 22-III, 149-құжат; 22-V, 156-құжат; № 22-VI, 159-құжат; 2016 ж., № 7-II, 55-құжат; № 8-II, 67-құжат; № 12, 87-құжат; № 23, 118-құжат; № 24, 126-құжат; 2017 ж., № 8, 16-құжат; № 9, 21-құжат; № 14, 50-құжат; № 16, 56-құжат; № 22-III, 109-құжат; № 23-III, 111-құжат; № 24, 115-құжат; 2018 ж., № 1, 2-құжат; № 14, 44-құжат; № 15, 46-құжат; № 16, 56-құжат):

1) 1-баптың үшінші бөлігі мынадай редакцияда жазылсын:

«3. Қазақстан Республикасы ратификациялаған халықаралық шарттар осы Кодекс алдында басымдыққа ие болады. Қазақстан Республикасы қатысушысы болып табылатын халықаралық шарттардың Қазақстан Республикасының аумағында қолданылу тәртібі мен талаптары Қазақстан Республиканың заңнамасында айқындалады.»;

2) 296-баптың ескертулерінің 1-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Есірткі және психотроптық заттардың мөлшері Қазақстан Республикасының Үкіметі бекітетін Заңсыз айналымда жүргені анықталған

«ЗҚАИ» ШЖҚ РМК лауазымды тұлғаның ЭЦҚ мәліметі бар QR-код

ҚР НҚА ЭББ-гі нақты
құжатқа сілтеу QR-коды

есірткі, психотроптық заттарды, сол тектестер мен прекурсорларды шағын, ірі және аса ірі мөлшерге жатқызу туралы жиынтық кестеде айқындалады. Есірткі мен психотроптық зат тектестердің шағын, ірі және аса ірі мөлшерлері өздері тектестері болып табылатын есірткі және психотроптық заттардың шағын, ірі және аса ірі мөлшеріне сәйкес келеді.».

2. «Есірткі, психотроптық заттар, сол тектестер мен прекурсорлар және олардың заңсыз айналымы мен теріс пайдаланылуына қарсы іс-қимыл шаралары туралы» 1998 жылғы 10 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңына (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 1998 ж., № 17-18, 221-құжат; 2000 ж., № 6, 141-құжат; 2002 ж., № 10, 106-құжат; 2004 ж., № 23, 142-құжат; 2006 ж., № 5-6, 30-құжат; № 24, 148-құжат; 2009 ж., № 18, 84-құжат; 2011 ж., № 1, 2-құжат; № 9, 81-құжат; № 11, 102-құжат; 2012 ж., № 4, 32-құжат; № 15, 97-құжат; 2013 ж., № 12, 57-құжат; № 14, 75-құжат; 2014 ж., № 1, 4-құжат; № 14, 84-құжат; № 19-I, 19-II, 96-құжат; № 23, 143-құжат; 2015 ж., № 20-IV, 113-құжат; 2016 ж., № 7-II, 56-құжат; № 24, 126-құжат; 2017 ж., № 23-III, 111-құжат; 2018 ж., № 10, 32-құжат):

1) 1-бапта:

4) тармақша мынадай редакцияда жазылсын:

«4) Есірткі, психотроптық заттардың құрылымдық формулаларындағы сутегі, галогендер және (немесе) гидроксильді топтар атомдарын алмастырғыштар тізімі – сот сараптамасы органдары айқындайтын бір валентті немесе екі валентті атомдар немесе атом топтарының тізбесі;»;

15) тармақшадағы «есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар айналымы саласындағы уәкілетті мемлекеттік органға», «саны» деген сөздер тиісінше «есірткі, психотроптық заттар, сол тектестер мен прекурсорлар айналымы саласындағы уәкілетті мемлекеттік органға», «мөлшері» деген сөздермен ауыстырылсын;

мынадай мазмұндағы 17-1) тармақшамен толықтырылсын:

«17-1) есірткі, психотроптық зат тектестер – Қазақстан Республикасында бақылауға жататын есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар тізіміне енгізілмеген, құрылымдық формулалары есірткі, психотроптық заттардың

құрылымдық формулаларындағы бір немесе бірнеше сутегі, галогендер және (немесе) гидроксильді топтар атомдарын олардың алмастырғыштарына ауыстыру арқылы түзілген химиялық заттар;»;

18), 20), 22) және 32) тармақшалар мынадай редакцияда жазылсын:

«18) Заңсыз айналымда жүргені анықталған есірткі, психотроптық заттарды, сол тектестер мен прекурсорларды шағын, ірі және аса ірі мөлшерге жатқызу туралы жиынтық кесте – сот сараптамасы органдары айқындайтын және кейіннен әкімшілік не қылмыстық жауаптылықтың туындауына негіз болып табылатын, белгіленген (шағын, ірі, аса ірі) мөлшердегі есірткі, психотроптық заттар, сол тектестер мен прекурсорлар түрлерінің тізбесі;»;

«20) Қазақстан Республикасында бақылауға жататын есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар тізімі – халықаралық конвенциялар негізінде нөмірленген және тиісті кестелер мен тізімге біріктірілген, Қазақстан Республикасында бақылауға жататын есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар тізбесі;»;

«22) құрамында есірткі, психотроптық заттар бар өсімдіктер терімі – халықаралық конвенцияларға сәйкес Қазақстан Республикасында бақылауға жататын есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар тізіміне енгізілген, құрамында есірткі бар жабайы өсетін немесе егілетін өсімдіктерді жинау;»;

«32) препарат – құрамында Қазақстан Республикасында бақылауға жататын есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар тізіміне енгізілген бір немесе бірнеше есірткі, психотроптық заттар немесе прекурсорлар бар, кез келген физикалық күйдегі заттар қоспасы;»;

мынадай мазмұндағы 33-1) тармақшамен толықтырылсын:

«33-1) сутегі, галогендер және (немесе) гидроксильді топтар атомдарын алмастырғыштар – есірткі, психотроптық зат тектестерді дайындау кезінде пайдаланылатын және Есірткі, психотроптық заттардың құрылымдық формулаларындағы сутегі, галогендер және (немесе) гидроксильді топтар атомдарын алмастырғыштар тізіміне енгізілген бір валентті немесе екі валентті атомдар немесе атом топтары;»;

2) 2-бапта:

1-тармақтың екінші сөйлеміндегі «бақылау жасалуға тиісті Есірткі» деген сөздер «бақылауға жататын есірткі» деген сөздермен ауыстырылып, «ұсынылып отырған» деген сөздер алып тасталсын;

мынадай мазмұндағы 1-1, 1-2 және 1-3-тармақтармен толықтырылсын:

«1-1. Затты Қазақстан Республикасында бақылауға жататын есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар тізіміне енгізу мынадай негіздердің бірі бойынша:

БҰҰ-ның Есірткіні бақылау жөніндегі халықаралық комитетінен ұсынымдар келіп түскен кезде;

зат Еуразиялық экономикалық одақ елдерінде бақылауға жататын есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар тізімдерінде, тізбелерінде, кестелерінде болған кезде жүзеге асырылады.

1-2. Заттарды есірткі, психотроптық зат тектестерге жатқызу Қазақстан Республикасының заңнамасында айқындалатын тәртіппен сот сараптамасын жүргізу арқылы жүзеге асырылады.

Заттың құрылымдық формуласының Қазақстан Республикасында бақылауға жататын есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлардың құрылымдық формулаларымен арақатынасын белгілеу және осы құрылымдық формулада сутегі, галогендер және (немесе) гидроксильді топтар атомдарының бір немесе бірнеше алмастырғыштарының бар-жоғын айқындау сот сараптама нысаналары болып табылады.

1-3. БҰҰ-ның Есірткіні бақылау жөніндегі халықаралық комитетінің және Еуразиялық экономикалық одақ елдерінің бақылауында жоқ психикаға белсенді әсер ететін заттың айналымда жүргені анықталған жағдайда оны есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорларға жатқызу 1961 жылғы Есірткі заттар туралы бірыңғай конвенцияға түзетулер жөніндегі 1972 жылғы Хаттамаға сәйкес енгізілген түзетулерімен қоса 1961 жылғы Есірткі заттар туралы бірыңғай конвенцияға сәйкес жүзеге асырылады.»;

3) 5-бапта:

1-тармақтың екінші бөлігіндегі «уәкілетті мемлекеттік орган», «келісім» деген сөздер тиісінше «есірткі, психотроптық заттар, сол тектестер мен прекурсорлар айналымы саласындағы уәкілетті мемлекеттік орган», «келісу» деген сөздермен ауыстырылсын;

мынадай мазмұндағы 1-1-тармақпен толықтырылсын:

«1-1. Қазақстан Республикасының Үкіметі есірткі, психотроптық заттар, сол тектестер мен прекурсорлар айналымы саласындағы уәкілетті мемлекеттік орган уәкілетті органдармен келісу бойынша әзірлеген Қазақстан Республикасында бақылауға жататын есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар тізімін, Заңсыз айналымда жүргені анықталған есірткі, психотроптық заттарды, сол тектестер мен прекурсорларды шағын, ірі және аса ірі мөлшерге жатқызу туралы жиынтық кестені және Есірткі, психотроптық заттардың құрылымдық формулаларындағы сутегі, галогендер және (немесе) гидроксильді топтар атомдарын алмастырғыштар тізімін бекітеді, сондай-ақ оларды қалыптастыру тәртібін айқындайды.»;

3-тармақта:

бірінші абзацтағы «Есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар айналымы саласындағы уәкілетті мемлекеттік орган», «міндеттерді атқарады» деген сөздер тиісінше «Есірткі, психотроптық заттар, сол тектестер мен прекурсорлар айналымы саласындағы уәкілетті мемлекеттік орган», «функцияларды орындайды» деген сөздермен ауыстырылсын;

5) тармақша мынадай редакцияда жазылсын:

«5 Қазақстан Республикасында бақылауға жататын есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар тізімін, Заңсыз айналымда жүргені анықталған есірткі, психотроптық заттарды, сол тектестер мен прекурсорларды шағын, ірі және аса ірі мөлшерге жатқызу туралы жиынтық кестені және Есірткі, психотроптық заттардың құрылымдық формулаларындағы сутегі, галогендер және (немесе) гидроксильді топтар атомдарын алмастырғыштар тізімін әзірлейді;»;

4) 6-баптың 2-тармағының 3) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«3) құрамында Қазақстан Республикасында бақылауға жататын есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар тізіміне енгізілген есірткі заттары бар өсімдіктер өсірілетін жер учаскелеріне қарап-тексеру жүргізуге;»;

5) 8-бапта:

1-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Қазақстан Республикасында бақылауға жататын есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар тізіміне енгізілген есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорларға мемлекеттік квота – Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындайтын қажеттілік есебі, лицензиясы бар заңды тұлғалар Қазақстан Республикасының халықаралық шарттарына сәйкес олардың айналымын осы қажеттілік шегінде жүзеге асырады.»;

4-тармақтың 1) тармақшасындағы және 5-тармақтағы «есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар айналымы саласындағы уәкілетті мемлекеттік органға» деген сөздер «есірткі, психотроптық заттар, сол тектестер мен прекурсорлар айналымы саласындағы уәкілетті мемлекеттік органға» деген сөздермен ауыстырылсын;

6-тармақтағы «Есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар айналымы саласындағы уәкілетті мемлекеттік орган» деген сөздер «Есірткі, психотроптық заттар, сол тектестер мен прекурсорлар айналымы саласындағы уәкілетті мемлекеттік орган» деген сөздермен ауыстырылсын;

7-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«7. Қамтамасыз ету нормативін үлестік бөлу Қазақстан Республикасында бақылауға жататын есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар тізіміне енгізілген барлық есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорларға, сондай-ақ есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар айналымын жүзеге асыратын заңды тұлғалар мәлімдеген, құрамында көрсетілген заттар бар өнімдерге қатысты жүзеге асырылады.»;

6) 10-баптың 2-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«2. Есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорларды өндіретін, дайындайтын, қайта өңдейтін заңды тұлғалар Қазақстан Республикасының заңды тұлғаларды мемлекеттік тіркеу және филиалдар мен өкілдіктерді есептік тіркеу туралы заңнамасында белгіленген тәртіппен міндетті тіркеуге жатады.»;

7) 11-баптың 2-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«2. Құрамында Қазақстан Республикасында бақылауға жататын есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар тізімінде санамаланған заттар бар дәрілік

заттарды таңбалау кезінде осы заттардың атауы және олардың салмақ бірлігімен немесе пайызбен құрамы көрсетіледі.»;

8) 12-баптың 2 және 7-тармақтарындағы «есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар айналымы саласындағы уәкілетті мемлекеттік орган» деген сөздер «есірткі, психотроптық заттар, сол тектестер мен прекурсорлар айналымы саласындағы уәкілетті мемлекеттік орган» деген сөздермен ауыстырылсын;

9) 13-баптың 4-тармағындағы «есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар айналымы саласындағы уәкілетті мемлекеттік органмен» деген сөздер «есірткі, психотроптық заттар, сол тектестер мен прекурсорлар айналымы саласындағы уәкілетті мемлекеттік органмен» деген сөздермен ауыстырылсын;

10) 15-бапта:

3-тармақтағы «есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлардың айналымы саласындағы уәкілетті мемлекеттік орган», «келісім» деген сөздер тиісінше «есірткі, психотроптық заттар, сол тектестер мен прекурсорлар айналымы саласындағы уәкілетті мемлекеттік орган», «келісу» деген сөздермен ауыстырылсын;

5-тармақ мынадай редакцияда жазылсын:

«5. Денсаулық сақтау саласындағы уәкілетті орган құрамында есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар бар, медициналық мақсаттарда пайдаланылатын, Қазақстан Республикасында бақылауға жататын есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар тізіміне енгізілген нақты дәрілік препараттардың ең ұзақ тағайындалу мерзімдерін, сондай-ақ олардың бір рецептпен жазып беру мен босатуға болатын мөлшерін айқындайды.»;

11) 16-бапта:

1, 2, 3, 5 және 6-тармақтар мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Қазақстан Республикасында бақылауға жататын есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар денсаулық сақтау саласындағы уәкілетті орган есірткі, психотроптық заттар, сол тектестер мен прекурсорлар айналымы саласындағы уәкілетті мемлекеттік органмен келісу бойынша белгілеген тәртіппен медициналық мақсаттарда пайдаланылуы мүмкін.

2. Қазақстан Республикасында бақылауға жататын есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар тізіміне енгізілген, медициналық мақсаттарда

пайдалануға рұқсат етілген дәрілік препараттарға Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген барлық дәрілік заттарға қолданылатын ережелер, егер бұл ережелер осы Заңға қайшы келмесе, қолданылады.

3. Қазақстан Республикасында бақылауға жататын есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар тізіміне енгізілген есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорларды медициналық мақсаттарда қолдану Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілеріне сәйкес жүзеге асырылады.»;

«5. Құрамында Қазақстан Республикасында бақылауға жататын есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар тізіміне енгізілген есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар бар дәрілік препараттарды қолдану құқығы азаматтық мақсаттағы санитариялық көлікке қолданылады.

Көрсетілген құқықты азаматтық мақсаттағы көліктің басқа түрлерінде заңсыз іске асыру Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен жауаптылыққа алып келеді.

6. Құрамында есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар бар, шұғыл жағдайларда алғашқы медициналық-санитариялық көмек көрсету үшін ғана пайдаланылатын, Қазақстан Республикасында бақылауға жататын есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар тізіміне енгізілген дәрілік препараттар:

- 1) азаматтық мақсаттағы санитариялық көлікте;
- 2) тактикалық сабақтарға (жүзу ауданына) және даладағы (теңіздегі) оқу-жаттығуларға шығу кезінде жауынгерлік машиналарда (корабльдерде);
- 3) ұшуды орындау кезінде ұшу аппараттарындағы ұшқыштың дәрі қобдишасында;
- 4) мемлекеттік мекемелердің, Қазақстан Республикасы Қарулы Күштерінің, басқа да әскерлер мен әскери құралымдардың кезек күттірмейтін көмек шкафтарында (қаттағыштарында) болуы мүмкін.

Оларды қолдануға рұқсатты және есепке алу тәртібін Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес есірткі, психотроптық заттар, сол тектестер мен прекурсорлар айналымы саласындағы уәкілетті мемлекеттік орган денсаулық сақтау саласындағы уәкілетті органмен келісу бойынша белгілейді.»;

12) 17-баптың 2-тармағындағы «мал дәрігерлігінде пайдалану шарты», «келісім бойынша есірткі, психотроптық заттар және прекурсорлардың айналымы

саласындағы уәкілетті мемлекеттік орган белгілейді» деген сөздер тиісінше «ветеринарияда пайдалану шарттары», «келісу бойынша есірткі, психотроптық заттар, сол тектестер мен прекурсорлар айналымы саласындағы уәкілетті мемлекеттік орган айқындайды» деген сөздермен ауыстырылсын;

13) 23-баптың 1 және 4-тармақтары мынадай редакцияда жазылсын:

«1. Қазақстан Республикасында бақылауға жататын есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар тізіміне енгізілген прекурсорларды әзірлеу, өндіру, қайта өңдеу, сақтау, тасымалдау, жөнелту, өткізу, бөлу, сатып алу, пайдалану, Қазақстан Республикасының аумағына әкелу, Қазақстан Республикасының аумағынан әкету, Қазақстан Республикасының аумағы арқылы транзиттеу осы Заңмен және оған сәйкес қабылданатын Қазақстан Республикасының прекурсорлар, сондай-ақ есірткі және психотроптық заттарды өндіру үшін пайдаланылатын аспаптар мен жабдықтар туралы нормативтік құқықтық актілерімен реттеледі.»;

«4. Қазақстан Республикасында бақылауға жататын есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар тізіміне енгізілген заттардың бірі есірткі немесе психотроптық заттарды заңсыз дайындау мақсатында пайдалануға арналғандығына дәлелдемелер болған жағдайларда, прекурсорларға сот Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес оны одан әрі пайдалану туралы шешім қабылдағанға дейін дереу тыйым салынады.»;

14) 24-баптың 2-тармағы мынадай редакцияда жазылсын:

«2. Қазақстан Республикасында бақылауға жататын есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар тізіміне (II және III кестелер) енгізілген есірткі және психотроптық заттарды, сол тектестерді жарнамалау медицина және фармацевтика жұмыскерлеріне арналған мамандандырылған баспасөз басылымдарында ғана жүзеге асырылуы мүмкін. Құрамында есірткі немесе психотроптық заттар, сол тектестер бар дәрілік препараттардың үлгілерін жарнамалау мақсатында таратуға тыйым салынады.»;

15) 35-баптың 6-тармағындағы «ауру адамға – жұмысқа жарамсыздық қағазы» деген сөздер «науқасқа – еңбекке уақытша жарамсыздық парағы» деген сөздермен ауыстырылсын;

16) 38-бапта:

тақырыптағы және бірінші бөліктегі «Есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар айналымы саласындағы бұзушылықтар» деген сөздер «Қазақстан Республикасының есірткі, психотроптық заттар, сол тектестер, прекурсорлар және олардың заңсыз айналымы мен теріс пайдаланылуына қарсы іс-қимыл шаралары туралы заңнамасын бұзғаны» деген сөздермен ауыстырылсын;

екінші бөліктегі «(1, 2-қосымшалар)» деген сөздер алып тасталсын;

17) 1 және 2-қосымшалар алып тасталсын.

3. «Химиялық өнімнің қауіпсіздігі туралы» 2007 жылғы 21 шілдедегі Қазақстан Республикасының Заңына (Қазақстан Республикасы Парламентінің Жаршысы, 2007 ж., № 17, 134-құжат; 2009 ж., № 18, 84-құжат; 2010 ж., № 5, 23-құжат; 2011 ж., № 1, 2-құжат; № 11, 102-құжат; 2012 ж., № 15, 97-құжат; 2013 ж., № 14, 75-құжат; 2014ж., № 1, 4-құжат; № 7, 37-құжат; № 10, 52-құжат; № 19-I, 19-II, 96-құжат; № 23, 143-құжат; 2015 ж., № 20-IV, 113-құжат):

6-баптың 1-тармағының 2) тармақшасы мынадай редакцияда жазылсын:

«2) есірткі, психотроптық заттар, сол тектестер мен прекурсорлар айналымы саласындағы уәкілетті мемлекеттік орган;».

2-бап.

1. Осы Заң, алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін алты ай өткен соң қолданысқа енгізілетін 1-баптың 1-тармағының 2) тармақшасын, 2-тармағы 1) тармақшасының үшінші, алтыншы, сегізінші, тоғызыншы және он үшінші абзацтарын, 2) тармақшасының жетінші және сегізінші абзацтарын, 3) тармақшасының төртінші және сегізінші абзацтарын, 16) тармақшасының үшінші абзацын және 17) тармақшасын қоспағанда, алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін күнтізбелік он күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

2. Осы Заңның 1-бабы 2-тармағы 1) тармақшасының тоғызыншы абзацы қолданысқа енгізілгенге дейін осы абзац мынадай редакцияда қолданылады деп белгіленсін:

«20) Қазақстан Республикасында бақылауға жататын есірткі, психотроптық заттар мен прекурсорлар тізімі – халықаралық конвенциялар негізінде

нөмірленген және тиісті кестелер мен тізімге (1-қосымша) біріктірілген,
Қазақстан Республикасында бақылауға жататын есірткі, психотроптық заттар мен
прекурсорлар тізбесі;».

Қазақстан Республикасының Президенті

Н. НАЗАРБАЕВ